

ZGODNJA DANICA

Katolišk cerkven list.

Danica izhaja vsak petek na celi poli, in veljá po pošti za celo leto 4 gld. 20 kr., za polleta 2 gld. 20 kr., za četert leta 1 gld. 15 kr. V tiskarnici sprejemana na leto 3 gold. 60 kr., za pol leta 1 gold. 80 kr., za četert leta 90 kr., ako zadene na ta dan praznik, izide Danica dan poprej.

Tečaj XXIII.

V Ljubljani 3. rožnika 1870.

List 22.

Olika in molitev. *)

Radi letamo v mislih v pretekle čase, ko je v hišah meščanov in po dvorih imenitnikov ali oče ali sin z glasom slovesnim pred jedjo klical Boga za blagoslov, in se mu po jedi hvalil za darove, ki jih vsem deli tako obilno. Za tihega jutra je donela molitev in z molitvijo sveta pesem z visokih nadstropij, in iz hiše ubožeca in reveža so dan na dan kipele kviško pobožne pesmi in kliči hvale više in više nad zemljo in k nebu prediraje oblake, ter k sedežu dobrót nezginljivih. In ob nedeljnih popoldnevih se je vsa rodovina zgomadila okolo mize domače, vsa rodovina, h kateri se je prištevval posel in revež, ki je ta dan ondi našel vljudno pristrešje, in so se poživiljali z bogoljubnimi pogovori, po okolišinah brali molitne bukve, verske razlage, ali druge primerne reči. Ne tajimo, da takrat tudi ni bilo brez vráž in predsodkov v narodu; ali je pa dandanašnji brez njih, akoravno se svet z omiko baha? Ravno tisti, ki se z inteligencijo hvalijo, dostikrat vraže pasejo; in ali ni njih nejevera desetkrat gerši kakor mnoge vraže? Bogu bodi potoženo, da so odstranjene in v pozabljivost pokopane neštivilne navade, pobožne in hvalne, katerih pogrešamo zlasti o naših časih, ko se misel naša, kakor k zemlji prikovana, cele dneve zaganja po časnih rečeh in se peča z nebeškimi rečmi le kakor mimogredé in poverhu. Tako je pri našem ljudstvu, ki je vendar po tisoč letih ostalo dobro in pobožno. Ali žalostnejši čuti se nas polastujejo, ako pogledamo na dosti veliko število mladenčev in možev, ki so vjani šteti med olikane. Pozabili so v viharjih med svetom strahovati strasti, pozabili blaženih časov, ko jih je mati učila ročice sklepati in k nebu vzdigovati, pozabili so na molitev, in kdor ni pozabil, sramuje se morebiti očitno jo opravljati, kakor bi se sramoval, da potrebuje više pomoči, pomoči Božje. Ali se to pravi, da visoko stoji v olikah nad prostim ljudstvom? Ali olika koga izgovarja Boga hvaliti, častiti, prositi? Ali se mar ne zlagate olika (civilizacija) in molitev? Kdo vas je tega učil? Na to odgovorjajo lanske „Historisch-politische Blätter“ prav primerno v daljšem članku, ktereга smo priravnali zanašaje se, da bo prav teknil našim bralcem.

Povsodi, kjer živé ljudje, pravi Guizot, vzdigujejo se oči k nebu, stegujejo se roke, se priklanjajo kolena. Vroče ali boječe, očitno ali v tihi sobi se obrača človek k molitvi ko poslednjemu pribežališu, da bi si napolnil praznoto duše, ali prenašal težo nesreče svoje; in kedar mu vsega primanjkuje, podpira svojo slabost z molitvijo, in z njo se tolaži v bolečinah, z njo si vterjuje upanje in ljubezen. Molitev je izmed naj prirojenejših nraavnih nagonov. Veselo in igraje se je nauči dete, in

starčku je tolažba v osamelosti in bolehavosti. Molitev plava izmed usten, ki toliko da še le morejo izgovoriti ime Božje, kakor tudi izmed usten umirajočih, ki ga že ne morejo izgovoriti.

Pri vseh narodih brez razločka, slavnih ali neslavnih, pri omikanih in neomikanih, za vsakim korakom najdemo molitvene zglede (vzore) in priravnane besede (formule). Res da, ker smo prepričani, da so resnične besede novoplatonca Jambichosa, da so pri vseh narodih naj modrejše tudi naj iskrenejše pošiljali molitve k nebu: moremo stopnjo v olikanosti, ktereга že koli naroda, slediti po tem, „kako“ in „zakaj“ ljudje njegovi molijo. O Rimljanih n. pr. pravi Porfirij, da so molili, ne da bi bogove klicali in častili, temuč da bi zlodeje odganjali, katerim neki zlasti nektera jedila diše in v slast gredó. Nasproti temu uči Ksenofon o Gerkih: Za pravega moža se spodobi pri vsakem jedilu častiti boga, s čistim srcem se mu darovati in moliti, da bi nam dal moči delati to, kar je dobro in pravo. In Platon prispominja našim novošegnim pogonom: „Kdor ima le troho modrosti, končá jed z molitvo ali himno (spevom).“ „Stari niso nikdar prej jedli“, pravi Atenej, „dokler ne bi bili klicali bogov.“ V Kini so si mislili, da bogovi sedé na prvem mestu pri mizi, zato se niso dotaknili jedil, dokler niso njih delov položili na altar.

Rimljani in Gerki so močno čislali molitev, akoravno ni imela pri njih kristijansko-katoliškega značaja, kakor pravi Döllinger, in je obsegala kakor se zdi prej prošnje le za časno, nikoli pa ne za duhovne ali nraavne darove in lastnosti. Življenje domače in očitno teh narodov je bilo prešinjeno vse z (nekako) vernostjo, in zato nahajamo v njih besedi 16 izrazov za molitev ter se prepričujemo, da vse njih veršenje v življenju se zedinja z molitvami. Molil je kmet, kadar je sejal, in kadar je doraščalo žito, govorilo je ljudstvo: „Pošlji dežja, mili Cevs, na polje Atencev,“ in po žetvah so z molitvami darovali bogovom pervence pridelkov. Vsak snid ljudstva in zborá, vse bojne početja, vojske in bori, še celó gledišča so se začenjale z molitvo. Rimljani, bivši gotovo v omiki in bogočastji niže od Gerkov, imeli so se za naj pobožnejše vseh narodov, in vsaj nihče jih ni prekosil v množtvu molitev in v številu njih ponavljanja.

Še pred solnčnim izhodom so obiskovali bogove, darovali so jim dan, in z njimi so se ločili zvečer — želeči jim mirno noč. Z molitvami in obljubami so si gledali nakloniti bogove v bolezní, o rojstvih, ali kedar so se napravljali na pot in začenjali kaj novega. Seje starašin, številjenje ljudstva se je začenjalo s slovesno molitvijo. Scipijon Afrikanski je molil v molíšu Jova Statora preden se je česa lotil. Marko Furij Kamil, dobivši Vejji, je prosil, če je bogovom sreča njegova prevelika, da bi jo poravnali z nesrečo, ktera bi le njega zadela;

*) Po Cirilu a Methodu.

Cezar je opravljal vselej, vstopujoč na voz, svojo molitev; in Horacij v svojem „carmen saeculare“ gleda začetek pogube v neveri, in svetuje na novo sozidati razdjane hrame. Vse rimsko ljudstvo je do poslednjih svojih časov molilo pridno. Ob prekucu vsaj prosi za reči časne in tvarinske, moli (velikrat po zmešanih zapopadkih), da bi se posrečilo početje, da bi umerl bogati stric, da bi šlo srečno od rok ponarejanje poslednje volje, in za nasitovanje nespodobnih poželenj. In v dobi vsesplošnega padanja se je prederznil Maksim Tirski spisati razpravo, v kateri dokazuje, da je molitev reč nespametna in zastoj.

Z molitvijo vred je zašla stara civilizacija. V kerščanstvu se je na novo rodilo človeštvo; ti, ki so goreče molili, prebudili so ga k življenju. Mojzes in Elija, moža molitve, sta bila v starem veku rešenika naroda svojega, in sv. Janez pripravlja s postom in molitvijo nov pot omiki. Jezus dela po cele dni, in po cele noči moli; sveti Peter hodi na streho ob šestih molit; sveta Pavel in Sila pojeta o polnoči hvalnice Bogu, in o prvih vernikih pravi djanje apost., da so „bivali enomiselnost pri molitvah.“ In kristijanstvo se širi, razganja oblake pomote, ljudstvo se oblačuje, in izobraženost doseže visoko stopnjo. V njegovih dogodbah vidimo veselo prikazen, kjer se v pravem pomenu besede vse zedinja v eno molitev in delo, vidimo tu „te ule,“ kakor pravi sv. oče Epifanij, „kterih prebivalci so imeli med na ustnih in vosek dela v rokah,“ to je, delajoče in moleče puščavnike in menihe. — Devetnajsto stoletje (v svoji nesramni ošabnosti) jih imenuje postopače, lahko-kruharje; pa zgodovina pobija ta izrek, in ga v laž devlje. In kaj so bili ti možje molitve zaoliko civilizaciji? Kaj družega, kakor njeni zastopniki in stebri.

(Dalje nasl.)

Slovinci!

Snujte si katoliško-slovensko-politična društva!

(Dalje.)

Take-le utegnejo biti pravila:

Pravila

„katoliško-slovenskega društva“.

1. Vstanovi se 1) politično društvo pod naslovom „katoliško-slovensko društvo.“

2. Namen temu društvu je: posredovati osebno obdevanje društvenih udov v tovaršijskih krogih in napravljati poštene veselice, razširjevati in okrepčevati katoliško in narodno zavest, braniti katoliške in narodne pravice in pospeševati koristi slovenskega ljudstva v cerkvenih, državnih in socialnih razmerah in razširjevati keršansko omiko in obče koristne znanosti.

3. Sredstva temu društvu bodo:

- a) Shajanje udov v društveni prostornini k medsebojnemu pogovarjanju (konverzaciji), odpočitku in veseliam.
- b) Zbori društvenih udov, v katerih se bodo društvenemu namenu primerne reči (predmeti) obravnavale, se pogovarjalo o načelih političnih, socialnih in narodno gospodarstvenih vprašanjih, pa tudi o posamnih vprašanjih ter djanskih razmerah in dogodkih, ter se bode sklepalo, kako se ima društvo zastran njih vesti.
- c) Časniki, brošure in knjige za poduk in razveseljevanje, ki bodo v društveni prostornini vedno pripravljene za društvenike.

¹⁾ Tukaj se zapiše ime politične občine, v kateri bode imelo društvo svoj sedež, ali kjer se bodo udje v zboru shajali. (Glej §. 4, c, postavbe dane 15. nov. 1867 o društvenem pravu.)

- d) Sklicovanje ljudskih katoliških in narodnih shodov (taborov) v edinosti z dotičnimi postavami.
- e) Oskerb za razlaganje obče koristnih znanstvenih in priprostih (popularnih) reči (predmetov).
- f) Sostavljanje in izročevanje prošenj, adres, spominaic in sklepov, ter njih razglašanje po časnikih.
- g) Priporočanje in podpiranje značajnih katoliških in narodnih kandidatov za razne zastoje, ter vedno občenje z izvoljenimi.

4. Ud društva je vsaki polnoleten avstrijski katoliški državljani, kterege v društvo sprejme društveni odbor. Če ta komu sprejem odreče, sme dotični predlog staviti se društvu samemu, ki o tem v prihodnjem zboru svojih udov tajno sklepa brez razgovora. ²⁾

Pravico izdružiti uda ima društveni zbor, kateri tudi o tem tajno sklepa, brez razgovora.

5. Vsak ud ima pravico vdeleževati se vsih društvenih zborov, razgovorov, glasovanj in volitev, staviti predloge in prevzemati naročila in društvene službe.

Nasproti pa ima tudi vsaki ud dolžnost po svoji moči pospeševati društveni namen, pa ravnati se po pravilih in sklepih društvenih zborov. Stroški društva se bodo plačevali s prostovoljnimi doneski društvenih udov.

6. Voditelj društvu je odbor devetih udov ³⁾, kterege voli društveni zbor vsako leto. Kdor izstopi, sme se spet izvoliti. Odbor si izmed sebe izbere prvomestnika, njegovega namestnika, zapisovalca in njegovega namestnika in blagajnika.

7. Odbor sklicuje društvene zборе, izvršuje njihove sklepe in odstopivši daje poštév (račun) o društvenih novcih (denarjih). Da so odborovi sklepi veljavni, mora biti nazočih: prvomestnik ali njegov namestnik, zapisovalec ali njegov namestnik, in trije odborniki. ⁴⁾

8. Prvomestnik, in če je on zaderžan, njegov namestnik, zastopa društvo na zunaj in podpisuje z zapisovalcem vred vse naznanila in opravila v društvenem imenu.

9. Da društveni zbor veljavno sklepa, mora nazoča biti naj manj tretjina vseh društvenikov. ⁵⁾

10. V odboru, kakor tudi v društvenih zborih treba je nadpolovične večine vseh pričujočih, da sklep velja.

11. V razpertijah, nastajočih iz društvene zveze, razsoja konečno in veljavno društveni zbor, kateri ima tudi pravico premeniti pravila in skleniti, da naj se društvo razpusti. Razpuščenega društva premoženje, ako

²⁾ Tajno se sklepa, ako se med ude dvobarvni papirni odrezki razdelijo, ter se reče, kdor je za sprejem, naj dá beli odrezek v pripravljen klobuk ali posodev; kdor je pa zoper sprejem, ta pa postavim zeleni. Kadar so vsi svoje odrezke oddali, se preštejejo, in katerih je več, to pa obvelja.

³⁾ Po §. 31 postavbe, dane 15. nov. 1867 o društvenem pravu, ne sme odbor političnih društev imeti manj udov kot 5, pa tudi ne več kot 10. Eno društvo bo tedaj imelo morebiti le 5 odbornikov, drugo morebiti več. Manj ko je društvenikov, manj naj bi bilo tudi odbornikov. Število odbornikov odloči tedaj vsaki posamezni osnovalni odbor za svoje društvo, in zastran tega ni vezan na te pravila.

⁴⁾ Koliko odbornikov da mora nazočih biti, da odbor veljavno sklepa, mora tudi vsaki osnovalni odbor za svoje društvo posebej odločiti in to v svoje pravila zapisati. Pričujoč bi že moral biti ali prvomestnik ali njegov namestnik, in pa zapisovalec ali pa njegov namestnik. Manj odbornikov ko ima društvo, manj jih je potreba pričujočih biti; vendar se pa spodobi, da jih saj eden čez polovico pride, da so zmožni veljavno sklepati.

⁵⁾ Tudi to je osnovalnemu odboru na voljo prepuščeno, da odloči, koliko društvenikov da mora pričujočih biti, da veljavno sklepa. Kjer so velike vasi in društveniki po tem takem lahko vkup pridejo, in kjer se udje zborov radi vdeležujejo, — tam se zna večje število nazočih za veljavo sklepov tirjati; kjer pa jih k sejam le malo dohaja, se mora to število nižje postaviti, ker bi se drugače znalo zgoditi, da bi društvo nikdar ne moglo veljavno sklepati. —

društvo o tem drugače ne sklene, se razdeli med posamezne ude po primeri njihovih vlog.

12. Dokler se društveni odbor po teh pravilih ne izvoli, oskerbuje opravila osnovalni odbor.

Taka društva bi se naj napravila I. v vsaki fari — ali celo — v vsaki vasi, da bodo ljudje več priložnosti imeli, se shajati in o političnih in drugih zadevah se pogovarjati, II. za vsaki okraj, III. za vsako okrajno glavarstvo, in IV. za celo slov. Štajarsko, slov. Koroško, in Kranjsko, Gorico, Istrijo. (Konec nasl.)

Kje je na zemlji pravi mir?

(Prevdarek za čas, ki je poln nemirú.)

Ako beremo življenje svetnikov, ako pogledamo v zgodovinske bukve starih in novejših časov, vidili bomo, da iz višjih in nižjih stanov, raznih poklicev in starosti, se je na tisuče in tisuče ljudi že v prejšnjih stoletjih in v vsih časih za ljubi in zaželeni mir hrepeneče trudilo. Ali le redko kdo ga je še le po dolgem trudu in prizadevanji osledil. Zastonj se tudi še današnjih dni trudi veliko število ljudi za mir; v globoke misli potopljeni prehajajo samotne vasi, šumeče mesta, borne hišice in kraljeve dvore, tihe samostane in daljne — daljne pušave; iskaje si pravega mirú, iskaje si pristojnega kraja, kamor bi pred mnogimi sovražniki mirú ubežati in se skriti mogli, in kjer bi se globoke rane z lekomi prave zadovoljnosti izpirale, v tistem zaželenem miru se ozdravile.

Sovražnik mirú nikoli ne počiva, in povsod ima nastavljene ojstre svoje pušice in razprežene mreže križem sveta! Ali vender ne obupaj do smerti vtrujeni terpin! Še je pot na zemlji, ki pelje v mir. In ta pot je — pot do tvojega serca. Oboroži se z živo vero, terdnim zaupanjem, in gorečo ljubeznijo, ne daj se zmotiti zabavljevcu, ki te vabi, ne na desno ne na levo! Mirno in pogumno stopaj nadalje, in uči se še med potjo dobro samega sebe spoznavati, Božje dobrote prav ceniti in v njegovo milost terdno zaupati.

Podverzi se vsim božjim naredbam, in v vsem kar koli te zadene, vselej spoznaj njega bistro oko in neizmerno previdnost! Po tem potu prideš v notranje kraje in dvore svojega serca; urno in pazljivo prehodi ter ogledaj, kje je še kaj odstraniti, kje kaj preurediti, — kaj je treba izrjaviti in kaj posaditi, — kje prilivati in kje obezovati. — In v kratkem času se boš srečnejšega štel od kralja na prestolu! Pred suha in gola pušava tvojega serca se ti bo zdaj v naj lepši, v naj blagši in bogateji deželci spremenila. To ti je tisti kraj, kjer se nahaja naj čistejši naj slajši mir, naj ljubeznjivši sreča. V tako obdelanem sercu prebiva sam Kralj mirú, tam ima svoj sedež, svoje kraljestvo; od tam se sladko, ljubo in zaželeno veselje kakor široka reka dišečega mazila med blagimi cveticami razliva neprestano. In naj si nevošljivi sovražnik še toliko prizadene z vsimi svojimi zvijačami in hudimi udarci, s strupenimi pušicami in potuhnjenimi napadi, da bi to lepo, to imenitno kraljestvo pokončal; vse je zastonj. Tako serce je bolj zavarovano, kakor obzidana dežela, ktero zastonj sovražnik napada. Terdnejši je kakor z veka v vek stoječa siva skala, v ktero zastonj udriha in bije ognjeni tresk! Močnejši je od nekdanjega Samsona, ki je z golimi rokami poderl filistejski „tempelj.“ In kako ne? Sej ima v sebi zmagovalca smerti, pekla, hudobe in vse njegove derhali, Kralja kraljev, na ktereга kervavo barvani zastavi se prekrasno leskečejo vsim zatiranim tolažljive besede: „S komur sem jest, — kdo bo zoper njega?“ J. P.

Ogled po Slovenskem in dopist.

Iz Ljubljane. „Kazatelé slovanšti.“ Slovanskih pridig, v česko prestavljenih, je prišel na svetlo 6. so-

šitek 1. zvezka, ki obsega 9 cerkvenih govorov zajemno do 3. nedelje po binkoštih. (Celo leto 12 sošitkov, cena 6 gl., pri B. Styblu v Pragi.)

Katoliška družba bode po undanjem sklepu začela bolj goreče delati na slovstvenem polji za pravno oliko ljudstva. V ta namen bode pogosto na svetlo dajala majhne knjižice, ako bo moč vsaj po 12 vezčikov na leto v pripravi obliki. Občinstvo želi čitati in močno se pogrešajo knjižice mično-podučnega obsega. Kar je v bukvarnici slovenskega, je večji del tudi že med ljudstvom; tedaj je treba zmiraj kaj novega. Gospodje, ki imajo kaj primernih rokopisov ali hočejo kaj enacega izdelovati, naj pošiljajo rokopise katoliški družbi (ali vredništvu Zg. Dan.) s pristavljenimi pogodbami, pod katerimi so voljni ji rokopise prepustiti, ako bodo primerni, da se na dan spravijo. Naj gledajo pisatelji na resnično korist, omiko, poduk in pravno povzdigo ljudstva, kakor je primerno delati katoliški družbi. Tudi z dobrim svetom utegne marsikdo pomagati, n. pr. kaj bi se poslovenilo, česa ljudstvo posebno potrebuje itd. Udje katoliške družbe bodo bukvice dobivali zastonj, drugi po primerni ceni.

Iz zgornje Savinske doline. Kolikor bolj brezvestni liberaluhi katoliško ljudstvo od Boga in od cerkve vlečejo, toliko bolj hiti k Bogu in k cerkvi. V nedeljo, 22. maja, je bogoljubno ljudstvo zgornje Savinske doline kaj prijetno veselje vživalo v milem Nazaretu. Priliko jim je dala slovesnost, ki so jo vravnali o blagoslovljevanji križanega pota in treh lepih cerkvenih zastáv ali bander, napravljenih po obili skerbi in trudu nazareškega frančiškanskega prednika preč. o. Alberta Pintarja na pripomoč dobrotnikov v slavo Matere Božje in povišanje cerkvene lepote. Kar v procesijah so šle množice od vsih strani ter jih je bilo pričujočih, kakor sicer le o „Porcijunkuli.“ Da so spodbudljivi govori in okinčanje cerkve duha vnemali, bi bilo odveč popisovati. Na prijazni hribček Nazaret, daravno je samotni, vender vsak dan o 1/2 6 zjutraj toliko ljudstva pride, da je za odločeni kraj kaj posebnega. Spomina vredne so tudi letošnje Šmarnice, in vidi se, koliko zaupanje ima ljudstvo v Marijo. Zanesljivo bode tudi „Mati milosti Božje“ zavetje vsim, kateri pri nji pomoči išejo.

Prijatelj zg. Sav. doline.

Iz Rima. Veliki teden. Ko veliki teden popisujem, moram odkritoserčno spoznati, da le malo tega povém, kar je viditi, ker enemu samemu ni mogoče viditi vsega, kar se godi po toliko lepih in velikih cerkvah. Le nekoliko tedaj popisem tega, kar se godi pri sv. Petru v Vatikanu, ker mi ptujci se shajamo le tu, in malokrat se nameri, da naletimo kod drugod tako slovesnost. Take se je naključilo, da nas je bilo več avstrijskih duhovnov veliki petek prišlo v sicer majhno, pa lepo cerkev sv. Miklavža (degli Arci, imenovana tako od stebrov in obokov vodotoka della aqua vergine), ki služi bratovščini Jezusa, Marije in Jožefa, v prid dušam v vicah. Stoji ta cerkev pod gričem Kvirinalom v ulicah „del Salvatore.“ Tu je imel čast. o. Luigi di Maggio iz reda pridigarjev govor od sedem Jezusovih besedi na križu. Po razlaganju sleherne njegove besede — je sledila godba s petjem, ki je imelo ozir na to Jezusovo besedo, ki jo je pridigar ravno razlagal. Godci kakor pevci so bili izvoljeni naj imenitniji učeniki godbe in petja, kakor je govornik tudi eden naj imenitnijih in naj bolj učenih pridigarjev rimskih. Govor s petjem vred je terpel po cele tri ure, vender je bilo vse tako ginljivo, da izmed velikega števila pričujočih poslušavcev, ki so bili iz naj prvih in naj imenitnijih rimskih družin, ni bilo enega viditi, da bi se bil utrudil poslušanja; vse je ostalo v cerkvi do konca cerkvenega opravila in govora. Zares, noben narod na svetu ne sliši

toliko globoko učenih govorov, toliko sprelepe godbe in petja, kakor Rimljanje; zato pa so tudi oni, ki se vedno cerkve derže in so zvesti v obiskovanju očitne Božje službe, zares pobožni in globoko vterjeni v veri in v čednostih.

Veliko saboto zjutraj po devetih je pri papeževem oltarju v baziliki sv. Petra maševal kardinal Henrik Maria Gastone de Bonnechose, nadškof v Rouen-u na Francoskem. Pričujoči so bili sv. oče na svojem prestolu, ki ga imajo konec bazilike, obdani od obeh strani s kardinali, patriarhi in vsimi v Rimu pričujočimi očeti vesoljnega zbora. Sv. oče pridejo le k povzdigovanju na klečavnik pred oltar, pri katerem kardinal bere sv. mašo, drugikrat pa celi čas med mašo ali sedé na svojem prestolu, ki je kakih osem do deset stopnic višej od tlá v prezbiteriji, ali pa pri njem stojé.

Vedno med mašo molijo vse to, kar kardinal mašnik pri sv. maši bere, in le k koncu sv. maše s svojim navadnim močnim glasom podelijo sv. blagoslov s svojega prestola po cerkvi obrnjeni.

Veličastni trenutek je bil takrat, ko je kardinal mašnik zapél „Gloria in excelsis.“ Šel sem takrat iz bazilike na prostor, ki se pred njó razprostira. In kaj sem slišal. Z višave srednjega čela ali fasade bazilike dol so doneli veličastni glasovi zvonov. Bazilika nima nič zvonikov ali turnov, temuč ker ima spodnje, zgornje in še bolj visoko tretje preddvorje ali atrium spredaj pred baziliko, to je, v fasadi, torej je velik prostor na levi strani tretjega ali naj višjega preddvorja, in v tem prostoru, ki je v višini 30 sežnjev nad tlemi, so velikanski zvonovi, katerih eden, kakor mi je bilo v zakristiji povedano, ima 250, drugi okoli 150 centov teže, drugih manjših zvonov je še več v tem prostoru, in z njimi vselej vbrano zvoné ali priterkavajo. Globoko in veličastno je njih vbrani glas bučal tje čez visoke dvorane Rima, njemu nasprot pa so doneli glasovi vsih zvonov 400 rimskih cerkvá. Med njimi so veliki in še čez sto centov težki zvonovi pri Lateranu, Mariji Snežnici, s. Spirito, pri sv. Ignaciju itd. Tedaj se je okoli 7—800 in gotovo še več zvonov združilo, da so doneli v serca Rimljanov, in jim oznanovali veselo „hallelujah,“ to je, „hvalite Boga.“ Vmes pa je germelo, da je bilo kaj — iz žrela topov z Angeljske terdnjave. (Ta terdnjava stoji deset minut daleč od sv. Petra zraven mosta čez Tiberó, po kateri se gre v pravo mesto Rim; zakaj sv. Peter in Vatikan sta v novem mestu, ki ga nekdanj ni bilo. Terdnjava je visoka, da se z nje verha vidi po vsem mestu; ta terdnjava stoji s svojimi topovi in okoli 800 vojaki — večji del zvavi — le bolj zavoljo tega tu, da varuje mesto znotranjih puntarij — zunanjega sovražnika bi ne bila v stani ubraniti).

Brenčanje toliko zvonov, germente topov je res kaj veličastna reč v Rimu, in vselej veliko veliko pripomore v povišanje cerkvene slovesnosti in praznovanja, ki se ravno obhaja.

Zdelo se mi je, da kliče vsim globoko v njih serca, alleluja — hvalite Boga! vstal je njegov Sin iz lastne moči, in nam poterdil, da zmaga čez greh, čez pekel in čez hudobnega duha je popolna.

Grom potresa zemljo, donenje angeljskih tromb se mi je dozdevalo že naprej tisto, ki bo budilo mertve iz grobov, in klicalo zveličanim v njih duše: alleluja, hvalite Boga! smert nima več žela, nič več moči!

Pa zazdevalo se mi je tudi, da med tolikim donenjem in gromenjem slišim glas alleluja zaklicati v serce vsem grešnikom, da bi vstali iz mlakužnega greha, — krivo vercem, da bi se vernili z napčne steze na pravo pot katoliške vere, ki jo nam je vstavši Gospod poterdil s svojim častitljivim vstajenjem.

In bolj ko je priterkovanje z mogočnimi zvonovi

donelo, šumelo in se razlegalo, bolj ko je grom topov se razširjal med bližnjimi griči tje do gorá apeninskih čez mesta Tivoli, Frascati in na uni kraj tje do morja čez mesto Ostia, Civita vecchia itd., bolj se mi je zazdevalo, da razumevam bronaste jezike iz širokih ust, narejenih iz zvonarske rude, kakor grom iz nevarnega žrela topov.

Zdelo se mi je, da slišim jih naznanjati „alelujah — hvalite Boga, ki je vstal od smerti. On, zmagovalec peklenškega sovražnika, bo dal tudi gotovo zmago svoji cerkvi — aleluja! Vstala je že ona tolikrat, kadar so jo sovražniki mandrali, zaničevali in jo uničiti hoteli.

Po vsacem preganjanju je ona še častitljiviši, še bolj češena; še bolj olepšana nevesta Kristusova šla iz boja, in si je zmirom več in več sinov in hčer pridobila.

Aleluja, hvalite Boga! po vstajočem Kristusu, po njegovi moči in pomoči bo zmagal tudi sv. oče, kakor še vselej vsaki Kristusov namestnik na zemlji, kadar mu je šlo za ohranjenje njemu izročene Kristusovega zaklada. Aleluja! zmaga njegova je gotova, on bo dosegel, kar je sklenil, in kar on za potrebno spozna v povišanje svete cerkve in v zveličanje mu izročene čede.

Ves poln tih in enacih občutljejev sem se vernil nazaj v baziliko, ter bil pričujoč do konca opravila, sem prejel papežev blagoslov ob koncu sv. maše, tudi dobro vidil sv. očeta, ko so se sredi svojega spremstva vernili nazaj v Vatikan.

Druzih slovesnost vstajenja, kakor jih pri nas s procesijami obhajamo, tu v Rimu ni.

Veliko ali velikonočno nedeljo zjutraj na vse zgodaj je strel iz topov angeljske terdnjave naznanil velik praznik tega dne. Po višjih krajih te terdnjave, kakor tudi po drugod po visocih dvoranah in zvonikih so obešene bandera naznanjevale veselje katoliškega kristjana, ki ta dan veselo aleluje kliče o spominu, da je Kristus od mertvih vstal, in s tim tudi nas prihodnjega vstajenja zagotovil.

Sv. oče so kmalo po deveti uri dopoldne prišli po skrivnih stopnicah svoje dvorane iz Vatikana v kapelo presv. Rešnjega telesa in iz te v gregorijansko kapelo, kjer so jih pričakali v svoji praznični opravi vsi kardinali. Tu so se napravili v obleko višjega pastirja, — v sprelepo albo, še z lepši z zlatom vezeno štolo, in čez vse to z oblečenim pluvijalom ali plajščem bele barve, ki je skoz in skoz z zlatom vezen. Ko so bili napravljeni, so naj prvič izpostavljeno sv. Rešnje telo molili, ter se na prestol vsedli, kterege so v to odmenjeni papeževi strežerji vzdignili ter nesli sred procesije rimskega senata, magistrata vsih prelatov in domačih duhovnov papeževe hiše — in kardinalov iz Gregorjeve kapele po sredi bazilike memo konfesije v prezbiterijo. Tu sv. oče odložé tijaro, in se pokrijejo s škofovo kapo ali mitro, ter gredo po sredi prezbiterija prav do svojega velikega prestola, ki stoji konec cerkve, pred oltarjem, v katerem je hranjen oni prestol, na katerem je sedel še sv. Peter. Vprezbiteriju pa so že na svojih sedežih jih pričakali vsi očetje vesoljnega zbora. Tu tedaj na svojem prestolu so se opravili v mašno obleko med tem, ko so papeževi pevci „terc“ ali psalme tretje ure brevirja prepevali; in ko je to petje minulo, so šli do svojega (papeževega) oltarja, ki stoji nad konfesijo, t. j. nad grobom sv. Petra ravno pod kupljo. Stregli so sv. očetu pri njih sv. maši kardinali, — Patrici kakor škof, Capalti kakor dijakon; druga dva dijakona sta bila kardinala Antonelli in Mertel in subdiakon mons. Pellegrini. List in evangelij so peli po latinsko in po gerško. Vse šege so bile kakor o božiču in druge naj večji praznike, kakor jih je Danica že popisovala.

Po sv. maši so sv. oče, ko so mašno obleko odlo-

žili, počastili svetinje: sulico, s katero je bila Jezusova stran prebodena, sv. križ, na katerem je Jezus umerl; in pert sv. Veronike. — Po vsem tem so bili sv. oče neseni v veliko sobano zgornjega preddvorja pred baziliko sv. Petra, ter so tam z balkona, ki je ravno nad obokom, pod katerim se iz prostora sv. Petra v baziliko gre, apostoljski blagoslov vesoljnemu svetu dali s popolnoma odpustki. Pričujočega ljudstva je bilo brez števila iz vsih stanov. Vse je vidilo sv. Očeta zdravega, ališalo njih krepki glas, pozdravljalo njih prijazni obraz. Upajmo, da bodo še marsikterokrat zdravi in veseli alelujo dočakali. Bog daj, — Bog jih ohrani, — Bog jih poterdi. V ravno tem redu, kakor so prišli sv. oče v baziliko, so se vernili zopet iz nje nazaj v Vatikan.

Iz Rima. (Konec o razstavi.) Take reči od ene strani spričujejo umetniškega duha Rimljanov, od druge strani pa sto in sto revnih ljudi pri tacihi napravah svoj kruh dobivajo, in vse to je rimski vladi v čast in slovez. In še seosebno znamenito je to: Pri vsih tih slovesnostih je gotovo, da je bilo 200.000 ljudi na nogah, ki so se gnjetli po mestu sem ter tje, vidit te umetnije, pa nobene — tudi naj manjši nerodnosti se zgodilo ni. To je zopet novo znamenje, kako je policijska reč v Rimu modro oskerbljena, in kako je vse zadovoljno z vlado, — kar je domačega; in vidi se, da le takrat se kaj nerodnosti zgodi, kadar se ptuji volkovi in rogovileži pritepejo med Rimljane. Med vsimi naj lepši pa se je vidil v ognju med tisučerimi in tisučerimi zvezdami papežev gerb ali njegovo kraljevo znamenje — in Pijevo ime — visoko visoko v zraku plameče v ognji.

Ko se je vse to prikazalo, je ljudstvo s tisučerimi in tisučerimi jeziki neprenehoma klicalo: Evviva Papa — Re — Pio IX! (Bog živi sv. Očeta, papeža in kralja — Pija IX!) —

Bile so kongregacije očetov vesoljnega zbora v torek 17., v sredo 18., in v četrtek 19. maja v št. Petru. Pervi dan je imel sv. mašo grof Fürstenberg, olomuški nadškof; drugi dan Melithon Martinoz, nadškof v Manili, in tretji dan Mons. Franchi, nadškof v Soloniku.

Vse tri dni so pretresali verske ali dogmatiške reči, o katerih jim je še marsikaj v tem vesoljnem zboru določiti.

Pri kongregaciji 17. maja je bila zbranim očetom naznanjena smert škofa iz Ólinde, v spodnji Ameriki — Mons. Cardozo-Ayres-a, ki je umerl 12. maja v samostanu oo. filipljanov, kjer je stanoval. Bil je še le 49 lét star.

Te dni, to je, 22., 23. in 24. maja, so imeli v Rimu slovesno tridnevnicu v čast Marije pomočnice (Maria auxilium christianorum), ktere praznik cerkev obhaja 24. maja. Ta tridnevna pobožnost se je obhajala v sprelepi veliki cerkvi Marije D. „sopra Minerva. Namen te tridnevnic je seosebno ta, da bi klicali Marijo na pomoč katoliški cerkvi in papeževemu prestolu, ki sta sedanje čase v tolikih zadregah. Vdeležili so se te pobožnosti tudi očetje vesoljnega zbora.

Iz Rima. Očetje vesoljnega zbora imajo vsaki dan skoraj — zunaj nedelje in praznikov — kongregacije v šent Petru. Pretresajo versko resnico od primata papeževega in seosebno predlogo zastran verskega priznanja nezmotljivosti sv. Očeta. Bog sv. Duh, kakor res sv. cerkev vlada, jih bo tako res tudi razsvetlil, da bodo določili to, kar je cerkvi v prid, naj se že druge zadeve potlej motajo kakor koli se hočejo. Molimo polni zaupanja, da bo Bog njih misli, kolikor koli je le mogoče, zedinil ter bi imeli nejeverniki in sovražniki manj priložnosti za psovanje. Ne modrujmo preveč zanašaje se na učenost svojo, ker Bog dostikrat učenim, ki nimajo dostojno ljubezni in pohlevnosti, glavo zmede, in priprostim milost dá; — temveč „modrujmo le, kolikor se

spodobi,“ in zraven si prizadevajmo za ponižnost, pohlevnost in ljubezen; — „scientia inflat, caritas aedificat,“ — in le tam, kjer ste ljubezen in učenost sklenjene, smé poslednja upati, da prav modruje. Tudi strah človeški ni za nič; hodimo nasproti ravno pot in naj ne bo mar za svet nič. Bogu pa je mogoče vse viharje razpediti, ki bi se jih utegnili bati.

V kongregaciji 20. maja, v petek, je sv. mašo k sv. Dubu daroval nadškof iz Guadalaksare, Monsgr. Sonza; — 21. maja, v saboto, nadškof iz Modene Mons. Cugini; — 23. maja nadškof francoski iz Sensa Monsgr. Bernardov; 24. maja nadškof iz Burgosa, in 25. maja nadškof iz Oregon-a.

Na dan Jezusovega vnebohoda so se peljali sv. Oče z vsim svojim domačim spremstvom ob 10 zjutraj v lateransko baziliko, naj stareji med vsimi Rimskimi (mater urbis et orbis). Tam so azistirali, to je, bili pričujoči pri sv. maši, ki jo je obhajal kardinal Milezi, Sabinski škof. Po evangeliji je g. Butti, klerik, ud semenišča kapraniškega, v latinskem jeziku imel govor. Bil je pričujoč velik del očetov vesoljnega zbora.

Po sv. maši so sv. oče počastili izpostavljeni glavi ss. Petra in Pavla (ki ste hranjeni v ti baziliki); slednjič so sv. oče z navadne višave podelili brezštevilemu ljudstvu apostoljski blagoslov.

Nazaj gredé iz Laterana v Vatikan (tri četerti ure hoda) so sv. očeta povsod po mestu s preserčnimi slavklici počevali.

Slava, prošnja Marii.

Marija čista D'vica!	Ti rožica rudeča
Sercé po Teb' medli;	V lepoti čednosti;
Brez madeža Kraljica,	Ti zarija goreča
O bodi mati mi!	Od Božje milosti:
Moj jezik neprestaje	Užigaj serce moje
Češenje tebi daje, —	Z žarjô ljubezni svoje, —
Češenje, o Marija!	Z žarostjo, o Marija!
Ti daje, o Marija!	Sercé vžgi, o Marija!
O Mati sladko-mila!	Marija, še to srečo:
Ponižno prosim te,	Ko duša loči se,
Da roko bi stegnila,	S skerblijovostjo gorečo
Pa vzela mi sercé —	Pred Sina spremi me,
Iz mojih pers ga vzela.	Da vse Mu bitje moje
Sladko za Boga vnéla, —	Na veke slavo poje, —
Ga vnéla, o Marija!	Vse bitje, o Marija!
Za Boga, o Marija!	Mu poje, o Marija!

A. Namrč.

Dobrotnikom hvala!

Lomi lačnemu kruha, krog tavujace jemlji v svojo hiso, nagega obleci in ne zanicuj sebe v svojem blišnjem.
Prerok Izaija 58, 7.

Po preroku Bog veleva,
Da podpira naj se reva,
Kruha lačni da dobi,
Ino glada ne medli.
To spolniti Vi ste znali,
Ste denara nam poslali,
Da kupili smo si jed,
In obraz 'zvedrili bled'.
So nam hiše pogorele,
Da sestavmo nove, bele,
Ste usmiljen'ga sercé
Nam podali dnarčeka.
Oblačila ognja sila
Nam je mnogo popalila;
Pa iz vaših rok daróv
Si odév omisli nov.
Ste ko sebe nas ljubili,
Božjo voljo dopolnili,
Vi gospodje oznan'vavci,
Vi usmiljeni dar'vavci!
Peto hvalo náte to,
Kar za nas dolžnost je b'lo!

V imenu pogorelecev v Lešah

Anton Smrekar, fajmošter.

Pelnovec.

Trojna politika. Italijanski poslanec Toskanelli je modroval 24. majnika v laški zbornici, da Italija nima nič manj kot osem politik, ktere je tudi našteval. Perva politika italianissimov je: Rim pozobati, menda kakor kos polente. — Paparsko politiko imajo tudi liberaluhi naši. Koliko politik ima neki „Tagblatt?“ Nam je saj trojna znana: Perva Tagblattova politika je: Pojesti Pija IX s konciljem vred; — druga Tagblattova politika je: hrustati Slovence in njih ljubezen do sv. cerkve; — tretja Tagblattova politika je: Mladoslavencem pête lizati, da bi jih k sebi privabil, — pa po krokodilovo jokati se, ako ga nejevoljno od sebe bacajo. K temu ima Tagblatt zlasti tri pomočke: 1. pomoček: lagati, 2. pomoček: besede prejedati, 3. pomoček: po Golijatovo bahati. „S prejedanjem besed“ poskuša poslednji čas še prav posebno pri Danici. Poznal sem pred več leti študentka, ki je včas narisal strašnega drakona; — in kaj je potem storil? Ustopil se je s samolastno zadovoljnostjo, na svoje delo s perstom kazal in se kaj sladko zmejal svojemu lastnemu spačku. Take spačke dela Tagbl. ; on pomen tujih spisov spači, potem pa bravcem na tisti svoj lastni spaček kaže, in se krohotá, da bi se tudi braveci za njim kahljali. Undan je Danica povedala, da v eni ameriškanskih držav je bilo med jetniki naj več pisarjev, tudi več tacih, ki znajo brati in pisati, kakor pa onih, ki ne znajo; precej je Tagblatt naredil spačka: „Ergo: branje in pisanje je viditi prav nevarna reč.“ Tagblatt se namreč s strašnim terpljenjem péha dokazati, da duhovstvo ljudem ne privoši olike, branja pisanja itd., da le egiptovsko temo razširja, akoravno so prav duhovni na prvo mladino učili brati, pisati itd. in jo učijo še zmiraj, kodar koli oznanujejo sv. vero, kakor sta učila že ss. Ciril in Metod, kakor Baraga, Knoblar, Pirc, in sto in sto drugih po Slovenskem in povsod še zmiraj, akoravno so že sicer šole vstanovljene. — Da pa včas človek tudi branje in pisanje obrača napčno, to priča ravno „tagblattarija“, in zoper to napčno rabo smo mi, ne pa zoper oliko samo. Ko bi n. pr. „tagblattariji“ ne znali brati in pisati, pomislite, kolika bi bila to zguba v „blatarskem kraljestvu!“

Kdo bi potlej ljudém pripovedoval vestorice od „obritih in pomalanih svinjskih glav“ ter od „zakletih kerčmarjev,“ — kdo od „škandaloznih scén“ v vesoljnem vatikanskem zboru,“ od „jeze, togote, napuha“ „polboga“ Pija IX? Kolika neznanska škoda in zguba bi bila brez teh in sto tacih „resnic“, „za omiko“ „nezmotljivega“ Tagblatta!

Razgled po svetu.

Na Dunaju je veliki ponedeljek cesarjevič Rudolf opravil prvo sv. Obhajilo. Z njim so bili pri sv. Obhajilu njegovi starši, staršev starši in sestra Elizabeta. Pred sv. Obhajilom je dedič avstrijskega prestola slovesno ponovil kerstno obljubo ter zagotovil, da se bode terdno in nepremakljivo držal sv. vere in keršanskega bogoljubnega življenja, kakor so njegovi presvitli botri pri sv. kerstu obljubili v njegovem imenu. Po sv. obhajilu je dvorni duhoven v govoru od sv. Rešnjega telesa omenil tudi to: kakor je 12letni božji mladenček Jezus bil pervikrat s svojimi presvetimi starši prišel v Jeruzalem, tako 12letni cesarjevič s svojimi presvidimi starši na prvo veliko noč obhaja Jezus, ki mu je v tem podoba, naj mu bode tudi za vse življenje. Ginjen je cesarjevič poslušal nagovor; potem se je s solznimi očmi obrnil k staršem in jih je objel; tako tudi druge domače. Po molitvah in opravilih je cesarska družina skupaj zajuterkovala. Po kosilu je princ obiskal tudi cerkev sv. Štefana ter je ondi molil. Za darilo je prejel od staršev prelép slonokoščen križec s postavami (štati-

vami) Marije in sv. Janeza n tudi od družih primernih reči. Nadvojvodinja Sofija mu je naročila pri slikarji Führieh-u podobo, ki ima kazati dogodbo, kadar je bil cesar Rudolf I srečal mašnika s sv. Popotnico, s katero je šel k bolniku.

Liberalni časnikarji menijo, da si papeži svojo oblast in moč tako pribarantujejo, kakor špekulanti, državniki id. s pomočjo kupljenih časnikov. Zanikarni „Wanderer“ n pr. misli, da papež si je moč pridobil zdaj sam, zdaj s pomočjo frančiškanov in domikanov, zdaj s pomočjo jezuitov. Kdo si vé? ko bi „Wanderer“ dobil nektere škude tudi iz Rima: danes utegne za papeža se potegniti, in jutri si bo že domišljeval, da je „z njegovo pomočjo“ papež moč ohranil ali celo „infallibitas“, če ne samega „božestva“ si pridobil! — Kakor pa je Kajtež neki dan prerokoval, tako se je tudi „Wandererju“ pripetilo, da je neko prav čversto resnico povedal, namreč: „Ketzerji bodo k nezmotljivosti zanesljivo rekli „ne“; toda oni so že od 300 lét zmiraj rekli „ne“; s tem pa katoličanstva nič kaj niso mogli zadrževati v njegovem doverševanju...“ Kakor je to gotovo, tako gotovo je pa tudi to, da „Wanderer“ s svojim brezverskim žvekanjem ne bo mogel zadrževati katoliške cerkve v njenem doverševanju. Naj bolj smešno pa je, da ta lisec celo trikratni padec sv. Petra z dogmo meša, o kateri blezo toliko razume, kolikor „Laibaherica“ in „Tagblatt“, ki se z judi skušata, kdo bo bolj cerkev gerdil. Pa judje so toliko pošteni, da sami svojo sinagogo pri miru pusté; naši blatariji pa se opertajo z nesnago in mečejo jo po svoji lastni cerkvi in tako — sami po sebi. Ne bodi jim to rokodelstvo oponošeno!

O nezmotljivosti je spisal znamenito obravnavo tudi milgsp Jožef Kardoni, vikši škof v Edesi, kateri dokazuje: 1. Da se papeževa nezmotljivost dá v versko resnico povzdigniti; 2. da nobena zgodovinska dogodba ne more tega določenja ovirati; 3. da se morajo zavreči nekaki pogoji, ki se hočejo papeževi nezmotljivosti nasproti staviti; 4. da je današnji čas to določenje prav primerno. — „Unità catt.“ imenuje razloge za „primernost“ tega določenja jasne in čisto očitne (chiari ed evidentissimi argomenti): Gospodujoči zmoti umoslovski (racionalistiški) se mora nasproti postaviti katoliška resnica papeževe nezmotljivosti. Gospodujočemu hude mu tiskovske razuzdanosti, po katerem dnevnicarstvo vsak dan taji in preklinja, se mora nasproti postaviti zveličavno zdravilo nezmotljivega papeža, ki zamore vsak dan učiti, obsojevati, določevati, ne da bi kdaj bilo katoličanu dovoljeno dvomiti o njegovih izrekih itd. *) —

Ena naj težjih reči se nekterim zdi dokazati to, da so kristjanje saj djansko in v sercu ter implicate vselej verovali, da je naslednikom sv. Petra od Boga dano, da je to skoz in skoz resnično in brez zmote, kar po svoji apostolski oblasti učijo o veri in nravi (vernem življenji). Tudi je to morebiti res naj težji dokaz za tiste, ki niso nikoli prebivali med jedrom pravega in djansko-katoliškega naroda; naj ložiji dokaz pa tistim, ki vedó kako jedernato katoliški narod, ki poslušá gnanje duha božjega, misli, čuti in govori o verskih zadevah. Tega tudi lahko mnogi ne vedó, ki so poslušali le suhoparne nauke po šolah brez duhovnega mazila, kakoršno je med jedrom katoliškega naroda, — njim se marsiktera reč čisto neverjetna zdi, ki je pa živovernim kristjanom čisto naravná in nedvomljiva. Vigilij, Honorij in drugi papeži,

*) Tega, tega se bejé časnikarji, ki se dobro zavedó svojih brezkončnih laži. Kdor je v veri dobro podučen in bere sedanje dnevnistvo, je zmiraj bolj prepričan, da časnikarji neznanške laži in zmote trosijo kar neprenehoma; in če se ta pregreha ne ustavi, kam bode človeštvo prišlo, ako ne bo imelo vedno odpertega vira, kjer vé, da je neskaljena resnica vsaki čas!

pečatnica „Unam Sanctam“ jim strašne muke delajo, ker ondi vse v naj teršem in osornišem pomenu, in vse stavke jemljó za dogme — brez razločka, kaj je glavna reč in misel, kaj pa stranska, s kakoršnim rigorizmom bi bilo nemara mogoče tudi iz besed samega sv. pisma vso vero podirati in v nič devati, kar napuh in dvomljivost pri protestantih in katoličanih nove ère tudi dela, ter na vse zadnje nič nimajo, ker so zavergli veljavo sv. cerkve, veljavo Kristusovega namestnika.

Ako se kdo ozira zgolj na obljube Božje, ni verjeti, da bi katoliškega vernika težej stalo verovati v nezmotljivost papeževo posamezno, kakor pa v nezmotljivost sv. cerkve sploh ali papeža s škofi vred. Skušnja pa kaže, da tisti časnikarji, ki s toliko razdraženostjo pišejo zoper nezmotljivost papeževo, so se le prevečkrat sami izdali, pa še naravnost izrekli, da tudi v nezmotljivost sv. cerkve sploh ne verujejo. Kaj čejo ljudje, posvetnjaki in očitni cerkveni sovražniki o cerkvi vediti in soditi? Kar tiče pečatnico „Unam Sanctam“ Bonifacija VIII, ki obravnava razmero cerkve do države, je še vediti, da je bila pod Leonom X od svetega lateranskega cerkvenega zbora za lastino sv. cerkve sprejeta in poterjena. Kdor tedaj to pečatnico napada, jo v pobijanje papeževe nezmotljivosti obrača... , on se mora dotakniti tudi nezmotljivosti sv. cerkve in vesoljnih cerkvenih zborov.

Zoper stanovitnost vesoljnega zbora niso nič premogli Hohenlohe, Daru, Beust: koncil gre mirno svojo pot. Odstopila je diplomacija in šla je na vojsko zoper koncil mavtarija, in sicer ne samo z blatarskimi peresi, ampak tudi s kolmi in bodali. To je, rovarstvo, punt, ki se pa ne zaganja le samo zoper papeža, ampak tudi zoper monarhije s klicem po republiko. Rim hočejo ti nenasiteni Vandali v pest dobiti, — po vsem Laškem vrò, — vedno prežé derhali prestopiti mejo male zemljice sv. Očeta. Kaj pa da? to bi bilo veselje blatomavtarjem, ako bi mogli v sv. Duhu zbrane zborne očete zajeti. Ko bi vere ne imel katoličan, tresel bi se zdaj za sv. cerkev; toda kar prekanjenost ni premogla, bo še manj premogla divjaška sila. Božja naprava je cerkev, Bog jo bode vedil varovati, — da bodo tudi nejeverni z očmi vidili in z rokami oteptali, da je cerkev naprava Božja, in se ali k nji spreobrnili, ali pa v svoji radovoljni slepoti se pogubili.

Vstav jezuitovski v Kalksburgu pri Dunaju kaže, da liberalstvo velikrat v djanji jezuite spoštuje, ki jih v besedi tako brezdušno pobija. V letu 1869/70 ima vstav 137 mladenčev iz naj znamenitših deržin. 34 jih je iz dežel ogerske krone, in med temi so imena Andraš, Čaki, Deševfi, Palavičini, Sapari, Sečenji, Wenkheim, Ziči id. Razun teh so mladenči iz vsih kraljestev in dežel cizlajtanskih; potem tujozemski — iz Italije, Francije, Prusije (med drugimi trije grofi Saurma-Jelč), Hannovera, Parskega, Belgijanskega in iz Brazilije. Iz naj višje avstrijske aristokracije sta princa Drag. Lichtenstein in Al. Schönburg. — Ne zarečemo se, da tudi kateri ljubljanskih tagblattarjev bi sinčka z večji zanesljivostjo bil pripravljen poslati v odrejo k oo. jezuitom, kakor pa v marsiktero liberalno šolo. Svet je meželj, ki si rad tudi iz tiste kože podplate dela, po kateri maha.

V nadvojvodini avstrijski katoliška reč čedalje bolj napredva. V Petzendorfu je ondotno vstavno ljuško društvo v praznik Gospodovega vnebohoda sklenilo med drugim: poslati prošnjo do deželnega zbora, da naj šole ostanejo verske, da naj se postavljajo le katoliški učitelji itd. Iz tega se vidi, pravi „Vtld.“ da skoz in skoz ni težko ljudskih shodov napravljati, v katerih naj narod svoje prave misli razodeva. In to bo res treba zmirom bolj, da laži-liberalci ne bodo

vedno občinstva slepili, češ, da je vse zadovoljno z njih rogovilstvom zoper vero in cerkev.

„Lehrertag.“ „Vaterland“ z naj terdnejšim pričanjem pravi, da naj se katoliški učitelji ne vdeležujejo bližnjega binkoštnega zbora učiteljev na Dunaju. Nemški „lehrertagi“ so teinu dnevniku to, kar nemški „schützenfesti“, obdergnjena ropotija, ki je bila in bo brez prida, ki le ali že sploh znano mlati, ali pa z očitno znano sovražljivostjo zoper katoliško cerkev serca razdražuje. Med govorniki so napovedani tudi protestanški pastori, ki bodo prišli kakor misijonarji svojega verstva ter bodo z blišobno dialektika gledali pridobiti prozelitov za protestanstvo. „Vtld.“ to reč v obširnem spisu pojasnuje.

V Torinu v cerkvi Marije D. pomočnice so imeli 24. majnika velike slovesnosti. Omenimo naj samo novi imenitni „Tantum ergo“ v treh korih s tri sto glasovi. Ta silovita harmonija je imela posnemati vojsko na morji s turkom pri Lepanti. Na to namreč spominja praznik Marije „pomoči kristjanov.“ Misli si brodovje keršansko in brodovje turško. Nepreviden trombini glas pokliče vsesploh na boj; potem tenori z basi naznanujejo strašno spopadenje. Nasledvajo za to predigro nekateri bori v negotovosti in premolkoma. Strel iz topa (ki ga posnema veliki boben) od sovražnika preseka tihoto; keršansko brodovje odverne z drugim strelom; in zdajci se zaslšijo različne gibanja orkestra in petja od tehtnega do naj živšega s pognanim „crescendo.“ Čez 100 realnih glasov predstavlja boj v koru; zvonov glas kliče k molitvi; ta čas pa zbor 300 sopranov neprenehoma kliče v pomoč k preslavni nebeški Kraljici. Med tem se gibljejo prvi tenori zoper druge tenore, ter tako zaznamujejo predobitek keršanskega brodovja nad turškimi. Turki napnejo poslednje moči, z „minuendo“ od ojstrega k tehtnemuse kaže umikanje sovražnika. Šumenje orožja pojenja in slšiš se samo še žalno umiranje (mor endo) orkestra, ki predstavlja zadnje zdihljeje umirajočih. Nasledva slovesno naznanilo zmage in preživo se glasi (s trobentami) šum zmagoslavja v hvalo „Marije Pomočnice.“ Kvartet ob tenoru, sopranu, kontraaltu in basu s pravega kora, in kor-sopran deklic, dečkov, ljudstva in duhovstva budi k slovesni zahvali do Boga in do Marije za vse dosežene zmage vseskozi do naših časov. Poverne se šumno glasje (fantara) ter se kliče posebno varstvo Marije Device nad vladajočega papeža Pija IX. Končá se s polnostjo vsih glasov, ki darujejo zmagovino časti in hvale sv. Trojici. — Duhoven Cagliari je zložil to mnogoglasje, ki so se ga vdeleževali mladenči ubožnega vstava č. g. Jan. Bosko-ta, veliko profesorjev in zmognih učencikov v Torinu.

Amerikanskih katoliških časnikov več v roke dobivamo, — in vsi so v oziru na vesoljni zbor na strani papeževe nezmotljivosti. Kar ljudstvo tiče, pravi „Volksztg.“ v Baltimori: „Od vsih strani se slšiš in bere, da je katoliško ljudstvo skorej brez izločka za papeževo nezmotljivost, in želje naznanja, da naj se ta od začetka terdno verovana resnica vender že povzdigne na čast verske resnice. Tudi ga ni ne enega škofa, kateri bi svoje vere v papeževo nezmotljivost ne izrekel kakor nauk sv. cerkve. Samo to nekateri menijo, da zdaj ni pripraven čas za razločitev tega nauka. Koncil se pa s tim ozirom ni dal premakniti, temuč več kot 600 škofov je tirjalo določitev in so svojo misel stavili na določivne vzroke.“ —

Razne novice. Na Pruskem je umerl nedavno pravljanji demokrat Waldeck, kateri je bil pa ravno tolik katoličan, ker ohranil je katoliško vero do zadnjega trenutka celo in čisto. Dokler je bil zdrav, je bil vse nedelje in praznike pri maši in pridigi. V smertni bolezniji prejel večkrat ss. zakramente. — „Unità“ pravi,

da ni res, kar se je pisalo, da so garibaldovske derhali, zbrane na Toškanskem, že rimsko prestopile. — Oso-ljenka ali anekdota iz nekega bruselskega lista: „Kako morete verder to tako dobrovoljno prenašati?“ je prašal usmiljen gospod duhovna, kterege sta dva potepuha zasramovala... „Veste, da sem bil petnajst lèt duhovni oskerbnik pri norcih“, — je bil odgovor. — Kakšne katol. duhovne ima „Neue Fr. Presse“, kaže „Vtld.“ ki pravi med drugim, kako se je neki judovsk pisac v „N. Fr. Pr.“ podpisal za „kooperator-ja“ ali duhovnega pomočnika. Judje imajo mnoge pomočke, da bi le keršanstvu škodovali; velikrat ko volkovi v ovčjih kožah. — Tudi „Politik“ bobna in meče z „unfehlbarkeitsfanatikern“, o čimur blezo malo več razume, kakor beduinski emir o telegrafu. Naj ostane pri svojem kopitu, sicer ji tudi ne bomo verjeli, kadar o Čehih piše.

Iz Ljubljane. O vesoljnem cerkvenem zboru zlasti dobro poročuje časnik „Das ökumenische Concil.“ v zalogi pri Frid. Pustet-u v Regensburgu. Pervi zvezek tega zanimivega dela je dokončan z 12. sošitkom in prišel je na svitlo tudi 1. sošitek 2. zvezka. (Cena vsega prvega zvezka s podobo Pija IX je 1 gl. 45 kr.) Vrednik je podpisan učeni in bistroumni prof. dr. Scheeben, namen ostane ravno tisti, sošitki bodo izhajali hitreje kakor do zdaj. — Dandanašnji je posebno potreba, da se cerkvene zadeve čversto študirajo; naj bode torej to delo goreče priporočeno. Tudi bolj olikani neduhovni naj bi take obravnave brali, zakaj verska učenost je naj prava izmed vsih véd, in kdor si verski nauk zajema iz laži liberalnih časnikov, on je sam, prav sam kriv, ako zgubi spoštovanje do cerkve, do naj višega njenega poglavarja, do škofov in duhovstva, da začne vero merziti in jo poslednjič čisto zgubi, — on sam je kriv vse svoje lastne — in sicer naj več nesreče. „Išite tedaj, in našli bote“ — s čverstim pa odkritoserčnim učenjem resnico, vero, ki jo freimavrarstvo in psevdoliberalstvo s toliko silo zatira, skruni in gerdi.

Pravnik slovenski. Ravno je prišlo na svitlo 1. in 2. številka tega lista „za pravosodje, upravo in deržavoslovje“, ki ga izdaja deželni poslanec in odvetnik dr. R. Razlag. Za predgovorom obsega spiske: Slovenske prestave postav; Porota; Poročevalcev načert kazenske postave, dalje spise v poduk kerčmarjem o poštnini, o prenosu zemljišč, zgled pooblastila, prisege, nekaj o lovski pravici itd. Koristen bode list vsakemu nekoliko malo znajdenemu Slovincu. Velja do konca leta 2 gl. in izhaja vsak mesec na 2 polah.

Katoliška družba je zadnjega majnika imela sv. mašo pri Devici Marii na rožniku. Lepo število družnikov je tudi o tej priliki darovaje zložilo 27 gl. 77 kr., ki so se oddali odseku za ubožne in bode z drugimi darovi vred vse do zadnjega vinarja v ta namen obrnjeno. Bog obilno plačaj blagim darovavcem — udom in drugim! —

Evangeljske bukve. V zalogi gospoda Matija Gerberja so prišle na svetlo nove evangeljske bukve z dovoljenjem prečastitega ljubljanskega škofijstva. Natistnjene so prav lično na terdnem popirji in v novi pisavi. Želeti je, da bi jih rabile vse slovenske škofije.

Volitve za deželni zbor kranjski so razpisane: 27. rožnika ali junija za kmečke občine; 28. za mesta, terge in za kupčijsko zbornico v Ljubljani; 1. mal. serp. (jul.) za velike posestnike. Ministerski predsednik Potocki je določno rekel dunajskim k njemu poslanim možem, da ima vlada terdno voljo: celo nič se ne vtikati v volitve. Vradniki, vojaki itd. bodo imeli tedaj čisto prosto voljo po svo-

jem boljsem spoznanji in čutilu voliti; ako bi se kaki vradi hotli vmés vtikati in agitirati, bi ministersko „mož besedo“ na laž djali.

Proprium Missarum Dioec. Labac. je ravno zdaj na novo donatistnjeno. Kaj lep je tis, s prav razločnimi čerkami, ki so podobne unim v boljših Missalib. Novi prazniki so vsi djani v versto, da ne bo treba posameznih listov sem ter tje še le iskati ali jih nepripravno vmes vtikati. Dobiva se pri Jožetu Blazniku, in velja 2 gold.

Iz Serpenice, 20. majnika L. V - c. *) — Lahko je tudi naj težeje delo in veselo pa z dobrim vspehom gre spod rók, če ima človek modrega in umnega vodnika in predstojnika, ki mu vé dobro svetovati in povedati, kako naj se reč bolje napravi in vredi, da bo vse prav. Teh misel so bili z menoj tudi naši verli sosesčani in so šolski mladini in učitelju — pervosednika preskerbelo, ki bi jih po očetovsko vodil in ljubil. In res, kar se je v sercu želelo, se je tudi v djanju dospelo. Ko je bilo že vstanovljeno pri nas krajno šolsko svetovalstvo, so se udje na ukaz c. k. okr. šolsk. svetovalstva zbrali, da bi si pervosednika izvolili. Pri tej sosedšini je bil enoglasno izvoljen preč. gosp. Anton Flander, tukajšni vikar, kot pervosednik v krajno šolsko svetovalstvo, mož res občnega spoštovanja in veljave. Ni mi treba, da bi ga jaz hvalil; njegovo djanje in njegov značaj ga hvali.

Zraven njegove prijaznosti in priljudnosti naj tudi omenim njegove velike skerblijivosti za cerkev in domovino. Naš preč. gosp. vikar so si veliko prizadeli našo cerkev olepšati; napravili so tudi dva nova kamnitna stranska oltarja, nove orglje in lepo dobro uro v zvoniku. Pri govorih v cerkvi sploh, kakor pri keršanskem nauku, ki ga marljivo dvakrat v tednu šolski mladini razlaga v lepi slovenščini, si preč. gosp. vikar veliko prizadeva, da se mladini v serce zasadi kal globoke vernosti, kakor tudi spodobnega domoljubja. Smemo tudi upati, da bo kot pervosednik v krajnem šolskem svetovalstvu skerbno in marljivo svojo dolžnost spolnoval in posebno skerbno, da bo v naši srenjski šoli slovenski — domači — materni jezik bolj čislan kot do zdaj, ko se je slovensko in nemško tako učilo in mešalo, da ko je mladina že šoli odrastla, ni znala niti nemškega niti slovenskega. Otroci se imajo toliko priučiti, ko bodo dokončavši domačo šolo k delu šli, jim bo za djanjsko življenje koristila, da si bodo mogli s pobožnim branjem kratek čas delati in serce žlahtniti, s podučljivim branjem si um bistriti in se kaj koristnega tudi za časno srečo učiti. Bog in junaška moč podpiraj tedaj trud in prizadevanje novega šolsk. pervosednika naše srenje in nam ga ohrani mnogo let!

Dobrotni darovi.

Za sv. Očeta. Obiskovavci — ke — šmarnic v Polhovem gradu poklonijo sv. Očetu v znamenje svoje preserčne ljubezni in popolnoma vdanosti s ponižno prošnjo za blagoslov na duši in na telesu: 26 gl. a. v. — Starčku Piju — starček duhoven 2 gl. sr. — M. P. 1 tol. za 2 gl. Prosi blagoslova za srečno zadnjo uro. Iz neimenovane roke 1 tol. za 1 gl. 50 kr. s prošnjo sv. blagoslova. — Od sv. Križa p. T. g. M. G. 1 terdnj. za 2 gl. 12 kr. st. den.

Za mil. škofa Mraka. Brez imena 50 gl. sr. — M. P. 1 gl. sr. — Amerikanskemu škofu Slovincu — starček duhoven slovenski 2 gl. sr.

Za afrik. misijon. Neimenovan 3 gl.

*) Priobčenje tega spisa, prosimo, naj se ne tolmači ko priterjevanje k novi šolski zistemi. Vr.